

Изх. № 1162/07.09.2021 г.

От

Меглена Антонова,

Ръководител на кампаниите, „Грийнпийс“ – България

Адрес: гр. София, ул. Кръстьо Сарафов № 24, партер

E-mail: [meglena.antonova@greenpeace.org](mailto:meglana.antonova@greenpeace.org)

Румяна Боянова,

Координатор „Местни общности“, Екологично сдружение „За Земята“

E-mail: rummy@zazemiata.org

До

Асен Личев,

Министър на околната среда и водите (МОСВ)

Адрес: гр. София, бул. „Княгиня Мария Луиза“ № 22

E-mail: urb@moev.government.bg

СТАНОВИЩЕ

относно предложение на МОСВ за промени в НАРЕДБА ЗА ПОЛЗВАНЕТО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ (Приета с ПМС № 100 от 23.03.2021 г., Обн. ДВ. бр. 25 от 26 март 2021 г.).¹

Уважаеми господин Министър,

След запознаване с проекта за изменение на Наредбата за ползването на повърхностните води (Наредбата) и с оглед на текущото законодателство в областта на устройство на територията, околната среда, енергетиката и държавната собственост, считаме, че предложените промени следва да не бъдат приети от Министерския съвет.

¹ Цялата документация е публикувана на интернет страницата на Министерството на околната среда и водите: <https://www.moev.government.bg/bg/proekt-na-reshenie-na-ministerskiya-suvet-za-izmenenie-i-dopolnenie-na-zakona-za-vodite/>

В проекта за изменение на Наредбата е предвидено да отпаднат т. 4 от чл. 22, ал. 3 и т. 9 от чл. 43, мотивирано с постигане на съответствие с разпоредбите на Закона за водите (ЗВ). Така предложените промени означават, че при издаване на разрешителни за водовземане вече няма да се изисква документ, удостоверяващ учредено право на строеж на водохващанията в принадлежащите земи на реките. Промените в чл. 43 от Наредбата също така водят до хипотезата да не се изисква документ, удостоверяващ учредено право на строеж на водохващанията в принадлежащите земи на реките по отношение на удължаването и/или изменението на параметрите на разрешителното за водовземане.

Мотивите ни против тези промени са следните:

1. Предложенията за промени в Наредбата противоречат на Закона за енергетиката чл. 62, ал. 1, където ясно е записано, че „изграждането или разширението на площадкови енергийни обекти, както и на надземни и подземни хидротехнически съоръжения за производство на електрическа енергия или на части от тях и на свързаните с производството съоръжения и площадки за депониране на производствени отпадъци се извършва върху имот - държавна собственост, компетентните държавни органи учредяват в полза на лицето, което ще изгражда и експлоатира енергийния обект, възмездно право на строеж върху земята по реда на Закона за държавната собственост“.

Предложените промени представляват и сериозно нарушение на цялото относимо законодателство, което определя, че възложител е лице, което притежава права да инициира инвестиционното предложение. Такава разпоредба например е налице в т. 20 от допълнителните разпоредби в ЗООС. В ЗУТ правата да се изграждат всякакъв вид строежи, включително водохващания за хидроенергийни цели, са или правото на собственост, или учреденото право на строеж в чужда (в т.ч. държавна) собственост. Още повече, че строителството в чужда собственост без учредено право на строеж е невъзможно, невъзможно е и издаването на разрешение за строеж, невъзможно е и въвеждането на строежа в експлоатация без документите за собственост или правото на строеж върху земята, изисквани от ЗУТ и от Наредбата за въвеждането на строежите в експлоатация. Тази невъзможност се доказва и от съвременната практика на ДНСК, която не разрешава назначаването на приемателна комисия или взима мерки за обявяване на разрешенията за строеж на хидроенергийни обекти в процес на изграждане за незаконосъобразни.

2. Основният аргумент в мотивите на предложителите е несъответствие на Наредбата със ЗВ. Пропуснат обаче е целият набор от разпоредби на други закони, на които тя съответства и са важни за процедурите по съгласуване на изграждане на съоръжения в реките и прилежащите им земи у нас. Тяхното съвкупно действие изисква учредено право на строеж при изграждане на ВЕЦ, тъй като те се изграждат в коритата на реките. По-конкретно това са следните разпоредби:

- реките и прилежащите им земи са публична държавна собственост съгласно чл. 11, т. 1 на ЗВ,
- разрешителното за водоползване не създава вещни права върху имотите съгласно чл. 46а, ал. 5 от ЗВ,

- строежи в чужд урегулиран поземлен имот имат право да извършват лицата, в полза на които е учредено право на строеж съгласно чл. 182, ал. 1 от Закона за устройство на територията (ЗУТ),
- в определени случаи и при определени условия с решение на Министерския съвет върху имоти - изключителна и публична държавна собственост, може да се учредяват ограничени вещни права съгласно чл. 7, ал. 5 на Закона за държавна собственост (ЗДС).

От тези разпоредби се извежда съвсем ясна необходимост от учредяване на вещни права при изграждането на каквото и да било от частен инвеститор в реките. Тоест дори в случай, че промяната в наредбата бъде приета, изискването за учредяване на вещни права в реките би било валидно по силата на горните разпоредби на ЗВ, ЗУТ и ЗДС.

3. Законът за енергетиката изисква за изграждане на различни съоръжения, сред които хидротехнически такива, да се учреди „възмездно право на строеж върху земята по реда на Закона за държавната собственост“, чл. 62, ал. 1 на Закона за енергетиката. Съответно, липсата на учредени вещни права означава и липса на възмездно ползване на публична държавна собственост от търговски субекти.

В мотивите за промени липсва аргументация какви са основанията МОСВ да предлага стопанските субекти, изграждащи хидротехнически съоръжения по реките, да бъдат поставени в привилегирована позиция спрямо друг тип стопански субекти, които са ползватели на публична държавна собственост. Оставени без валидна обосновка, подобни предложения пораждаат съмнения за лобизъм.

4. Считаме, че в стремежа да се постигне пълно съответствие с разпоредбите в ЗВ, съзнателно или не, се стига до нарушаване на редица други закони и нормативни уредби, които водят до значим риск пред евентуални инвестиционни намерения за изграждане на хидроенергийни обекти. Съответно, предложенията биха довели до правна несигурност за бизнеса.

5. Твърдението в мотивите, че наредбата в настоящия ѝ вид, и по-конкретно чл.22, ал. 3 т. 4 и на чл. 43, т. 9, не съответстват на ЗВ е некоректно.

Чл. 60, ал. 3 т. 4 от ЗВ изисква: „документи, удостоверяващи съгласието на собствениците на имоти, които ще бъдат засегнати от завиряването и строителството на съоръженията, когато съоръженията не са изградени;“. Съгласно чл. 182, ал. 1 от закона за устройство на територията, строежи в чужд урегулиран поземлен имот (какъвто е случаят с изграждането на съоръжения от частен инвеститор в реките и прилежащите им земи) имат право да извършват лицата, в полза на които е учредено право на строеж. Съответно изискването чл. 22, ал. 3, т. 4 на Наредбата, което касае „документ, удостоверяващ учредено право на строеж“, съответства на изискването на чл. 60 на ЗВ за документи, изискващи съгласието на собствениците.

Вместо предлагането на неаргументирани поправки в Наредбата, смятаме, че МОСВ е редно да се заеме с безкрайно закъснялата методика за определяне на минимално допустимия отток в реките. В Наредбата на редица места се реферира към задължителното осигуряване на минимално допустимия отток в реките след изградени хидротехнически съоръжения за водовземане/водоползване. Към момента все още не е

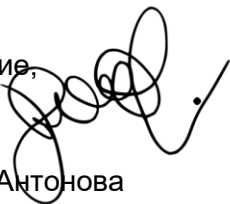
приета методика за определяне на минимално допустимия отток в реките, което е основно задължение на министъра на околната среда и водите, записано в чл. 135, ал. 1 от ЗВ.

Съществуващата практика за определяне на минимално допустимия отток в реките на 10% от средномногогодишното водно количество и не по-малко от минималното средномесечно водно количество с обезпеченост 95% към точката на хидротехническото съоръжение, не дава добри резултати по отношение на поддържането на добро екологично състояние в реките, а дори изкуствено създава предпоставки за влошаване на екологичното състояние в участъците под изградени съоръжения, което на практика е в противоречие с целите на Рамковата Директива за Водите (Директива 2000/60/ЕО).

Считаме, че 20 години след приемане на ЗВ е крайно необходимо да се стартира работа по разработване на методиката, за да може да се създадат реални предпоставки за поддържане на речните екосистеми и в същото време да се предприемат реални действия към устойчивото използване на повърхностните водни ресурси в условията на все по-осезаеми промени в климата.

С уважение,

Меглена Антонова

Румяна Боянова

